

Asia: VN/11996/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoamisesta ja laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Turun yliopisto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi ja antaa pyydettyä lausuntonaan seuraavan. Yliopiston lausunnossa keskitytään tarkastelemaan ehdotettuja lakimuutoksia eläineettisen tutkimuksen ja eläinten hyvinvointilain näkökulmasta.

Eläineettisen tutkimuksen keskiössä on eläinten itseisarvo, joka perustuu eläinten kognitiivisiin kykyihin, tietoisuuteen ja tuntoisuuteen. Itseisarvoisia olentoja on kohdeltava niiden hyvinvointia kunnioittaen. Eläinten itseisarvoa ei voida sivuuttaa pelkästään taloudellisilla perusteilla, kuten aiheutuvilla kustannuksilla. Eläinten kohtelu pelkinä välineinä, esimerkiksi taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi, ei toteuta eläinten itseisarvoa eikä ole eettisesti kestävää.

Eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä tarkastellaan yleensä joko hyvinvointi- tai oikeusnäkökulmasta. Oikeusnäkökulmasta eläimillä on niiden itseisarvoa suojelevia perustavanlaatuisia oikeuksia, kuten oikeus elämään. Hyvinvointinäkökulmasta tarkasteltuna oleellista on eläinten elämänlaatu ja niiden kokonaishyvinvointi. Ihmisen on esimerkiksi vältettävä tarpeettoman kärsimyksen aiheuttamista eläimille, sekä mahdollistettava myös positiivisia kokemuksia. Hyvinvointinäkökulma on eläinten käyttämisen näkökulmasta sallivampi kanta, ja sen toteutumista voidaankin pitää eläinten käyttämisen minimivaatimuksena. Mikäli eläimiä käytetään, tulisi tämän tapahtua niin, että niiden hyvinvointi mahdollistuu.

Eläinten hyvinvoinnista annetusta laista ehdotetaan kumottavaksi säännös, jonka mukaan tuotantoeläimenä pidettävää sikaa ei saa kastroida kirurgisesti 1 päivästä tammikuuta 2035 lukien. Kiellon kumoamista perustellaan elintarviketurvallisuuteen (erityisesti lihateollisuuteen) kohdistuvilla vaikutuksilla ja kustannuksilla.

Yliopisto tunnistaa lihateollisuuden esille nostaman huolen merkittävistä kustannuksista ja rakenteellisista muutostarpeista, joita kastroatiokiellon toimeenpano toisi mukanaan. Kirurgiselle kastroatiolle on kuitenkin olemassa eläinten hyvinvoinnin kannalta vaihtoehtoja (esim. Heinonen 2021; Morgan et al. 2019; EFSA 2022) ja mm. EFSA:n raportti vuodelta 2022 suosittaa ensisijaisena vaihtoehtona immunokastroatiota. Eläinten hyvinvoinnin parantaminen on tärkeä tavoite, johon myös lainsäädännön ja elintarviketuotannon kehittämisen tulisi pyrkiä. Yliopisto toivoo, että ratkaisuja etsitään yhteistyössä siten, että sekä teollisuuden toimintaedellytykset että eläinten hyvinvoinnin edistäminen voidaan turvata.

Lähteet:

EFSA (2022). Welfare of pigs on farm.

Heinonen, M. (2021). Kastroatioselvitys.

Morgan, L., Itin-Shwartz, B., Koren, L., Meyer, J., Matas, D., Younis, A., Novak, S., Weizmann, N., Rapaic, O., Abu Ahmad, W., Klement, E. & Raz, T. (2019). Physiological and economic benefits of abandoning invasive surgical procedures and enhancing animal welfare in swine production. Scientific Reports, 9, 16093.

Sutinen Susanna
Turun yliopisto